

Winterwerkzaamheden in de boomgaard

De astronomische winter duurt meestal van 21 december tot 20 maart. De meteorologische (weerkundige) winter beslaat de maanden december, januari en februari. Wij gaan uit van de astronomische winter en in dit artikel wordt uit de doeken gedaan welke werkzaamheden in het winterseizoen of de winterperiode in de boomgaard uitgevoerd kunnen worden.

In januari kan het nog volop winter zijn met ijs en sneeuw, maar het kan ook zacht weer zijn. Deze maand is heel geschikt om werkzaamheden uit te voeren in de boomgaard.

Te denken valt aan de volgende werkzaamheden:

Het snoeien van jonge fruitbomen waarbij kruisende en schurende takken verwijderd worden, want die geven verwondingen in de fruitboom met veelal kankerwonden tot gevolg. Knip geen verlengde takken door, omdat daardoor de boom op lange termijn te dicht wordt, waardoor er te weinig licht in de boom valt wat nadelig werkt op de vruchten.

Snoei niet te veel in één keer. Hiermee voorkom je waterloten-vor-

ming in het voorjaar en de zomer. Laat in de wintermaanden het snoeihout in de boomgaard liggen om beschadigingen aan bomen door wildvraat te voorkomen. Hazen en konijnen knabbelen graag aan de knoppen van het snoeihout. Controleer of de boompalen nog stevig genoeg zijn. Vervang deze zo nodig door een nieuwe boompaal. Controleer de boombanden, maak deze los, als ze te strak zitten en bevestig ze met meer ruimte aan de boompaal. Kijk ook of de boombeschermers nog voldoende beschermen of vervang ze door nieuwe beschermers.

Bekalken wordt op de zandgronden al in het najaar — eind oktober of november — gedaan, dus kunnen

vanaf februari de boomspiegels voorzien worden van kompost of oude mest, strooi dit onder de kroon van de boom, want daar zitten de wortels, die de voedingsstoffen in het komende voorjaar langzaam kunnen opnemen, wat zorgt voor een rustige en gelijkmatige groei. Kijk of de nestkasten nog goed vast hangen in de boom voor een succesvol broedseizoen.

Ruim snoeihout op, versnipper het en geef het terug aan de fruitbomen. Dit levert op lange termijn een humusrijke bodem op met een rijk bodemleven en goed vochtvasthoudend vermogen in droge periodes zoals de afgelopen zomer en herfst. Deze zullen de komende jaren vast vaker voorkomen.

Plaats voor een divers biotoop naast een drinkbak voor vogels ook een bijenhotel dat vaak een vermindering oplevert van plagen in de boomgaard.

Ingegroeide boomband. Foto Marianne van Lienden.

Lijmband. Foto Erwin Lankheet.

Wintervlinder; mannetje. Foto Erwin Lankheet.

Wintervlinder; vrouwtje. Foto Erwin Lankheet.

Witgekalkte boomstam. Foto uit het archief van Pomospost.

De lijmbanden, die begin oktober zijn aangebracht en waarmee veel vrouwtjes van de kleine en grote wintervlinder worden weggevangen, kunnen eind januari worden verwijderd. Is er een mogelijkheid om deze te verbranden, dan is dat het beste, want daarmee worden alle wintervlinders opgeruimd.

Vorstschade

Om voldoende beschermd te zijn tegen vorst dienen fruitbomen winterhard te zijn. Dit krijgt de fruitboom voor elkaar door voor de winter af te harden. Door de al sterke zonnestraling overdag in januari - maart en de lage nachtemperaturen die erop volgen, kunnen in de stam en de dikkere takken van fruitbomen zulke sterke spanningen optreden dat ze scheuren. Een eenmalige lentevorst van -3 tot -4°C gedurende enkele uren geeft meer schade dan een wintervorst van -15°C gedurende enkele dagen. Om te voorkomen dat stammen van fruitbomen vorstschade oplopen, kunnen deze wit gekalkt worden voor een periode van serieuze vorst. Door dat witten worden de zonnestralen weerkaatst waardoor de schors minder sterk opwarmt. Hierdoor verhinder je ook dat de sapsstroom te snel op gang komt. Witten kun je doen met een mengsel van witkalk. Het beste is voor het witten de losse schorsdelen te verwijderen. Witkalk kan bestaan uit 3 kg verse koemest waar 1 kg leem en 5 kg zee-

wierkalk doorheen gemengd wordt. Hiervan maak je een uitsmeerbare brei door er desnoods nog wat water aan toe te voegen. Deze witkalk smeer je op de stammen. In het voorjaar druipet dit smeersel tijdens regenbuien van de stam op de grond waarna de wortels de voedingsstoffen en de kalk opnemen. De plaatsing van een brede plank, of rietmat tegen de zuidkant van de stam is net zo doeltreffend, maar veel simpeler.

Plaksneeuw in de winter

Voor fruitbomen maakt de aanwezigheid van een sneeuwdek in de winter weinig uit. De sapsstroom staat bij temperaturen onder het vriespunt nagenoeg stil. Hevige sneeuwval kan echter wel schade veroorzaken, vooral als het gaat om sneeuw die valt bij temperaturen rond of net iets onder het vriespunt. De kristallen in de sneeuw kitten dan aaneen, doordat ze kleine waterdruppeltjes bevatten. Sneeuwvlokken van 3 tot 4 cm komen dan voor. Zij vormen een gemakkelijk plakkende laag. Deze plaksneeuw blijft kleven aan takken en twijgen en kan door het olopende gewicht schade veroorzaken van eenzelfde soort als ijzel. Soms breken takken af of treedt er stambreuk op. De sneeuw van de takken af schudden is de enige remedie.

Marcel Tross en Erwin Lankheet